Εργασία 2

Χαράλαμπος Αναστασίου

Οκτώβριος 2024

1 Εισαγωγή

μπλα μπλα μπλα

1.1 Ερώτημα 1

Αν $x = [1 : 8]$ και $P_{2,4}$ είναι το μητρώο τέλειας αναδιάταξης mod 2, τότε να γράψετε το διάνυσμα $P_{2,4} \cdot x$.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το x είναι ένα διάνυσμα-στήλη μεγέθους 8×1. Το μητρώο τέλειας αναδιάταξης $P_{q,r} = P_{2,4}$ δίνεται από τον ακόλουθο τύπο, ο οποίος έχει αντληθεί από τις διαφάνειες μαθήματος:

$$P_{2,4} = I_8\left([1:4:8, 2:4:8, 3:4:8, 4:4:8]\right)$$

Το $P_{2,4}$ έχει μέγεθος 8×8.
Επομένως, το γινόμενο $P_{2,4} \cdot x$ είναι:

$$P_{2,4} \cdot x = I_8\left([1, 5, 2, 6, 3, 7, 4, 8]\right) \cdot x = \begin{bmatrix} x(1:4:8) \\ x(2:4:8) \\ x(3:4:8) \\ x(4:4:8) \end{bmatrix}$$

που είναι το τελικό διάνυσμα-στήλη μεγέθους 8×1.

1.2 Ερώτημα 2

(Σωστό/Λάθος) Αν $P_{2,4}$ είναι το μητρώο τέλειας αναδιάταξης mod 2, τότε ισχύει:

$$P_{2,4} \cdot P_{2,4}^{\top} = I_8$$

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Σωστό.

1.3 Ερώτημα 3

(GvL A1.3.4) Έστω το μητρώο

$$A = \begin{pmatrix} 0 & B \\ B^\top & 0 \end{pmatrix}$$

όπου το B είναι άνω διδιαγώνιο. Να περιγράψετε τη δομή του $T = PAP^\top$, όπου η $P = P_{2,n}$ είναι η μετάθεση τέλειας αναδιάταξης mod 2.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

```
m = 4;


% Random values for the main diagonal
main_diag = randi(10, 1, m);

% Random values for the first upper diagonal
upper_diag = randi(10, 1, m-1);

% Create the upper bidiagonal matrix B
B = diag(main_diag) + diag(upper_diag, 1);

% Create the matrix A
A = [zeros(m), B; B', zeros(m)];

% Display the final square matrix A
disp('The matrix A is:')
disp(A);

n = size(A,1); % size of A

% Create the identity matrix I
I = eye(n);

% Define the row permutation of I
r = 3;       % You can change this value to experiment
% r=4;
% r=5;
perm = [];
for i = 1:r
    indices = i:r:n;
    perm = [perm, indices];
end

```

```
% Row permutation of I
P = I(perm, :);

T = P * A * P';
D = T';

% I notice that for different values of r,
% the matrix T remains SYMMETRIC !!!
```

Σχόλια κώδικα: Στον παραπάνω κώδικα για τη δημιουργία της μετάθεσης τέλειας αναδιάταξης χρησιμοποιήθηκε ένας βρόγχος for ο οποίος δημιουργεί την μετάθεση (perm) με βάση τον τύπο από τις διαφάνειες του μαθήματος.

1.4 Ερώτημα 4

(GvL A1.3.7 - προσοχή: στο βιβλίο εκ παραδρομής, αντί του συμβόλου της αναστροφής, γράφτηκε $\otimes$). Να επαληθεύσετε ότι, αν $x \in \mathbb{R}^m$, $y \in \mathbb{R}^n$, τότε ισχύει:

$$y \otimes x = \mathrm{vec}(xy^\top).$$

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

- Έχουμε:

$$y \otimes x = \begin{bmatrix} y_1 x \\ y_2 x \\ \vdots \\ y_n x \end{bmatrix} \quad \Rightarrow \quad \text{διάνυσμα-στήλη } mn \text{ στοιχείων}$$

- Επίσης:

$$(xy^\top)_{ij} = x_i y_j \quad \Rightarrow \quad \text{μητρώο } m \times n$$

και

$$\mathrm{vec}(xy^\top) = \begin{pmatrix} x_1 y_1 \\ x_2 y_1 \\ \vdots \\ x_m y_1 \\ x_1 y_2 \\ x_2 y_2 \\ \vdots \\ x_m y_n \end{pmatrix}$$

Είναι εμφανές ότι το $\text{vec}(xy^\top)$ είναι ίσο με το $y \otimes x$, καθώς στους βαθμωτούς ισχύει η αντιμεταθετικότητα ($x_1 y_1 = y_1 x_1$ κ.ο.κ).

1.5 Ερώτημα 5

Να αποδείξετε αυτό που αναφέρεται στο σύγγραμμα (εξίσωση GvL 1.3.5) ότι ενώ για γενικά μητρώα $B \in \mathbb{R}^{m_1 \times m_2}$, $C \in \mathbb{R}^{n_1 \times n_2}$ ισχύει ότι $B \otimes C \neq C \otimes B$ (το αναφέραμε και δείξαμε παράδειγμα στη Διάλεξη 4), υπάρχουν μητρώα μετάθεσης P, Q τέτοια ώστε $P(B \otimes C)Q = C \otimes B$. Να επιβεβαιώστε ότι τα μητρώα μετάθεσης είναι αυτά που αναφέρονται στο βιβλίο.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στο βιβλίο αναφέρονται τα P και Q ως $P = P_{m_1,m_2}$ και $Q = P_{n_1,n_2}$ τέτοια ώστε

$$P(B \otimes C)Q^T = C \otimes B.$$

Έστω το πλήθος γραμμών $M = m_1 n_1$ και το πλήθος στηλών $N = m_2 n_2$ του γινομένου $B \otimes C$.

Έχουμε ότι:

$$\begin{aligned} P(B \otimes C)Q^T &= P_{m_1,m_2}(B \otimes C)P_{n_1,n_2}^T \\ &= I_M\left([(1 : m_2 : M), (2 : m_2 : M), \ldots, (m_2 : m_2 : M)], :\right) \\ &\quad (B \otimes C) \\ &\quad I_N\left([(1 : n_1 : N), (2 : n_1 : N), \ldots, (n_1 : n_1 : N)], :\right) \end{aligned}$$

Ο όρος με το I_M είναι μεγέθους $M \times M$, ο όρος $B \otimes C$ είναι $M \times N$ και ο όρος με το I_N είναι μεγέθους $N \times N$. Επομένως το αποτέλεσμα θα είναι ένα $M \times N$ μητρώο.

Αν κοιτάξουμε προσεκτικά τον παραπάνω τύπο και συγκρίνουμε με το αναλυτικό παράδειγμα με το μητρώο A στην αρχή της σελ. 27 του συγγράματος, παρατηρούμε πως στην πραγματικότητα το αποτέλεσμα πρόκειται για μεταθέσεις γραμμών του $B \otimes C$ ανά m_2 και μεταθέσεις στηλών ανά n_1. Αυτές οι ενέργειες οδηγούν στο γινόμενο $C \otimes B$.

1.6 Ερώτημα 6

(GvL A1.3.8 - προσοχή στο βιβλίο εκ παραδρομής αντί του συμβόλου της αναστροφής, γράφτηκε $\otimes$.) Να δείξετε ότι αν $B \in \mathbb{R}^{p \times p}$ και $C \in \mathbb{R}^{q \times q}$ και

$$x = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix},$$

όπου $x_i \in \mathbb{R}^q$, τότε

$$x^T(B \otimes C)x = \sum_{i=1}^{p}\sum_{j=1}^{p} \beta_{ij}(x_i^T C x_j)$$

Ακολουθούν τα μεγέθη για τον κάθε όρο στην παραπάνω έκφραση:

$$\begin{aligned} x^T &\to 1 \times pq, \\ (B \otimes C) &\to pq \times pq, \\ x &\to pq \times 1. \end{aligned}$$

Άρα το τελικό αποτέλεσμα είναι βαθμωτός.

Εάν εκτελέσουμε πρώτα το γινόμενο $(B \otimes C)x$, τότε έχουμε:

$$\begin{bmatrix} \beta_{11}C & \cdots & \beta_{1p}C \\ \beta_{21}C & \cdots & \beta_{2p}C \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \beta_{p1}C & \cdots & \beta_{pp}C \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_p \end{bmatrix}$$

όπου το πρώτο μητρώο είναι ένα μπλοκ μητρώο που αποτελείται από τα στοιχεία $\beta_{ij}C$, και πολλαπλασιάζεται με το διάνυσμα-στήλη x.

Η εξίσωση που περιγράφει τον πολλαπλασιασμό αυτόν είναι:

$$\sum_{i=1}^{p}\sum_{j=1}^{p}(\beta_{ij}C)x_j$$

Αυτός ο πολλαπλασιασμός δίνει ένα διάνυσμα-στήλη διαστάσεων $pq \times 1$, το οποίο στη συνέχεια πολλαπλασιάζεται με το

$$x^T = \begin{bmatrix} x_1^T & x_2^T & \cdots & x_p^T \end{bmatrix}$$

δίνοντας την τελική εξίσωση:

$$\sum_{i=1}^{p}\sum_{j=1}^{p} x_i^T(\beta_{ij}C)x_j$$

1.7 Ερώτημα 7

Δίνονται $A \in \mathbb{R}^{n\times n}$, $u, v \in \mathbb{R}^n$ διανύσματα (στήλες) και k ακέραιος τέτοιος ώστε $k \leq n$. Να δείξετε ότι υπάρχουν μητρώα $U, V \in \mathbb{R}^{n\times k}$ ώστε να ισχύει

$$(A + uv^T)^k = A^k + UV^T$$

και να δείξετε πώς να το υπολογίσετε αποδοτικά. Ποιό είναι το αντίστοιχο Ω;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Δίνονται:

- Ένα μητρώο $A \in \mathbb{R}^{n\times n}$.
- Δύο διανύσματα $u, v \in \mathbb{R}^n$.
- Ένας ακέραιος $k \leq n$.

Ο στόχος είναι να δείξουμε ότι υπάρχουν μητρώα $U, V \in \mathbb{R}^{n\times k}$ έτσι ώστε:

$$(A + uv^T)^k = A^k + UV^T,$$

και να υπολογίσουμε την έκφραση αυτή με αποδοτικό τρόπο.

Υπολογισμός των Πρώτων Δυνάμεων

Θα υπολογίσουμε αρχικά τις πρώτες δυνάμεις για k=1,2,3 ώστε να φτάσουμε επαγωγικά σε κάποιον τελικό τύπο που ενδεχομένως να αποκαλύψει τρόπους αποδοτικού υπολογισμού.

Για $k = 1$, έχουμε:

$$(A + uv^T)^1 = A + uv^T.$$

Αυτή είναι απλώς η αρχική μορφή του $A + uv^T$, χωρίς πρόσθετους όρους.

Για $k = 2$:

Χρησιμοποιώντας τη σχέση:

$$(A + uv^T)^2 = (A + uv^T)(A + uv^T),$$

αναπτύσσουμε το γινόμενο:

$$(A + uv^T)^2 = A \cdot A + A \cdot uv^T + uv^T \cdot A + uv^T \cdot uv^T.$$

Αναλυτικά, κάθε όρος είναι:

$$\begin{aligned} A \cdot A &= A^2, \\ A \cdot uv^T &= Au \cdot v^T, \\ uv^T \cdot A &= u \cdot (v^T A), \\ uv^T \cdot uv^T &= u \cdot (v^T u) \cdot v^T = (v^T u) \cdot (uv^T), \end{aligned}$$

που είναι το μητρώο uv^T scaled κατά τον βαθμωτό $v^T u$. Τελικά, για $k = 2$, προκύπτουν οι όροι:

$$(A + uv^T)^2 = A^2 + Au \cdot v^T + u \cdot (v^T A) + (v^T u) \cdot (uv^T).$$

Για $k = 3$, έχουμε:

Χρησιμοποιώντας ομοίως τη σχέση:

$$(A + uv^T)^3 = (A + uv^T) \cdot (A + uv^T)^2.$$

Αντικαθιστώντας το $(A + uv^T)^2$ από πριν, έχουμε:

$$(A + uv^T)^3 = (A + uv^T) \cdot (A^2 + Au \cdot v^T + u \cdot (v^T A) + (v^T u) \cdot (uv^T)).$$

Αναπτύσσοντας το γινόμενο αυτό, κάθε όρος περιέχει μια διαδοχική εφαρμογή του A στους όρους u και v. Προκύπτουν τελικά όροι της μορφής $A^i u \cdot (A^j v)^T$, όπως:

$$\begin{aligned} A^3&, \\ A^2 u \cdot v^T&, \\ Au \cdot (v^T A)&, \\ u \cdot (v^T A^2)&. \end{aligned}$$

Επαγωγικά λοιπόν, κάθε επόμενη δύναμη $(A + uv^T)^k$ θα περιέχει συνδυασμούς όρων της μορφής $A^i u \cdot (A^j v)^T$, όπου οι δείκτες i και j αντιστοιχούν σε διαδοχικές εφαρμογές του A ή του A^T στα διανύσματα u και v, αντίστοιχα. Αυτό είναι κρίσιμο για την κατασκευή των μητρώων U και V όπως εξηγείται στη συνέχεια.

Για να συλλάβουμε όλους τους όρους που εμφανίζονται στις δυνάμεις του $A + uv^T$ μέχρι την τάξη k, ορίζουμε τα μητρώα U και V ως εξής:

- **Ορισμός του U:**

$$U = [u, Au, A^2 u, \ldots, A^{k-1} u] \in \mathbb{R}^{n \times k}.$$

  Κάθε στήλη του U είναι της μορφής $A^i u$, όπου $i = 0, 1, \ldots, k - 1$, και αντιστοιχεί σε κάθε διαδοχική εφαρμογή του A πάνω στο u.

- **Ορισμός του V:**

$$V = [v, A^T v, (A^2)^T v, \ldots, (A^{k-1})^T v] \in \mathbb{R}^{n \times k}.$$

  Κάθε στήλη του V είναι της μορφής $(A^j)^T v$, όπου $j = 0, 1, \ldots, k-1$, και αντιστοιχεί σε κάθε διαδοχική εφαρμογή του A^T πάνω στο v.

Έτσι, το γινόμενο UV^T περιέχει όλους τους συνδυασμούς των όρων $A^i u \cdot (A^j v)^T$ που εμφανίζονται στις διαδοχικές δυνάμεις του $(A + uv^T)^k$, καλύπτοντας όλους τους απαραίτητους όρους που προκύπτουν από την σχέση που ανέλυσα παραπάνω με επαγωγή.

Το γινόμενο UV^T παράγει ακριβώς αυτούς τους όρους, ενώ ο όρος A^k διατηρεί τη βασική δύναμη του A χωρίς την επίδραση του uv^T.

Επομένως, έχουμε:

$$(A + uv^T)^k = A^k + UV^T.$$

Η κατασκευή των μητρώων U και V επιτρέπει τον αποδοτικό υπολογισμό της έκφρασης με πολυπλοκότητα $\mathcal{O}(kn^2)$, καθώς απαιτεί μόνο k πολλαπλασιασμούς με το μητρώο A και το ανάστροφό του, σε αντίθεση με την πλήρη εξαντλητική επέκταση του $(A + uv^T)^k$, η οποία θα ήταν πολύ πιο κοστοβόρα.

Συμπέρασμα: Αποδείχθη επομένως ότι υπάρχουν μητρώα U, V όπως κατασκευάστηκαν παραπάνω, ώστε:

$$(A + uv^T)^k = A^k + UV^T,$$

με αποδοτικό τρόπο υπολογισμού που εκμεταλλεύεται την προσθήκη του uv^T στο A, ώστε να προκύψει ένας αναδρομικός τύπος υπολογισμού των όρων του αποτελέσματος ο οποίος μας γλιτώνει από περίπλοκες πράξεις.

1.8 Ερώτημα 8

Δίνεται

$$A = \begin{bmatrix} I_n & xy^T \\ yx^T & -I_n \end{bmatrix}$$

όπου τα $x, y \in \mathbb{R}^n$ είναι διανύσματα στήλες και I_n είναι το ταυτοτικό μητρώο συμβατού μεγέθους (πρόκειται για ειδική περίπτωση Χαμιλτονιανού μητρώου, βλ. GvL ενότητα 1.3.10). Έστω επίσης τυχαίο $B \in \mathbb{R}^{n \times m}$.

(α) Να κατασκευάσετε συνάρτηση MATLAB η οποία δοθέντων των x, y κατασκευάζει το A. Η συνάρτηση να λέγεται `HamIbuild(x,y)` όπου x, y είναι ισομεγέθη διανύσματα (στήλες).

(β) Για $n = 2^{[6:12]}$ να εκτελέσετε τις εντολές:

```
x = rand(n, 1);
y = rand(n, 1);
I = eye(n);
B = rand(n, 1);
A = HamIbuild(x, y);
C = mtimes(A, B)
```

και να χρονομετρήσετε τα runtimes της τελευταίας εντολής (πολλαπλασιασμού) με αξιόπιστο τρόπο.

(γ) Να υλοποιήσετε εξειδικευμένο αλγόριθμο πολλαπλασιασμού μητρώων σαν και το παραπάνω με μητρώα $2^n \times s$ όπου η δεύτερη διάσταση s είναι πολύ μικρότερη του n. Η συνάρτηση να λέγεται `HAMM(x,y,B)`. Να συγκρίνετε τα runtimes της με τα αποτελέσματα του (β). Σχολιάστε τα αποτελέσματα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Δες το αρχείο .mlx για τα α), β)

(γ) Η συνάρτηση `HAMM(x, y, B)` που υλοποίησα στο αρχείο `.mlx` εκμεταλλεύεται τη δομή του μητρώου A ώστε να μειώσει τον αριθμό των πράξεων (πολλαπλασιασμών) που απαιτούνται για τον υπολογισμό του γινομένου μητρώου επί μητρώο $A \cdot B$, ο οποίος χρειάζεται κανονικά $O(n^3)$ πράξεις.

Αρχικά, το μητρώο αποτελέσματος C αρχικοποιείται ως ένα μητρώο $2n \times s$ με μηδενικά στοιχεία. Έπειτα, προστίθεται σε αυτό το μητρώο B ως εξής:
- το πάνω μπλοκ $n \times s$ του B προστίθεται αυτούσιο,
- το κάτω μπλοκ $n \times s$ του B αφαιρείται από το C (ώστε να προστεθεί αλλά με αρνητικά στοιχεία λόγω του πολλαπλασιασμού με το $-I_n$).

Έτσι, έχουμε εκμεταλλευτεί την ύπαρξη των ταυτοτικών μητρώων στις γωνίες του μητρώου A και έχουμε γλιτώσει πολλαπλασιασμούς.

Στη συνέχεια, πρέπει στο παραπάνω μητρώο C να προσθέσουμε το αποτέλεσμα από τον πολλαπλασιασμό του xy^T με κάποια στοιχεία του B και του yx^T με κάποια άλλα στοιχεία του B. Αντί να εκτελέσουμε πρώτα τους πολλαπλασιασμούς των x, y που θα μας έδιναν ένα μητρώο $n \times n$, εκτελούμε πρώτα τον πολλαπλασιασμό ενός διανύσματος ορισμένων στοιχείων του B με το y^T και x^T αντίστοιχα και τον βαθμωτό που προκύπτει τον πολλαπλασιάζουμε με το x ή το y αντίστοιχα, και το τελικό διάνυσμα το προσθέτουμε στις σωστές θέσεις του μητρώου C.

Οι «σωστές θέσεις» που αναφέρω παραπάνω προσδιορίζονται με τη μορφή δεικτών στον επισυναπτόμενο κώδικα. Ακολουθεί εξήγηση:

- Το άνω αριστερό ταυτοτικό μητρώο πολλαπλασιάζεται με το επάνω $n \times s$ μπλοκ στοιχείων του B.
- Το κάτω δεξιό ταυτοτικό μητρώο με αρνητικό πρόσημο πολλαπλασιάζεται με τα υπόλοιπα στοιχεία του B (κάτω $n \times s$ μπλοκ).

Το γινόμενο xy^T πολλαπλασιάζεται με το κάτω $n \times s$ μπλοκ του B, ενώ το γινόμενο yx^T πολλαπλασιάζεται με το άνω $n \times s$ μπλοκ του B.

Αντί να πολλαπλασιάσω πρώτα το $n \times n$ μητρώο xy^T με το κάτω $n \times s$ μπλοκ του B, πολλαπλασιάζω πρώτα την κάθε στήλη j του κάτω $2n \times s$ μπλοκ με το y^T, και το βαθμωτό αυτό αποτέλεσμα με το x. Το διάνυσμα-στήλη που προκύπτει για κάθε j, το προσθέτω στο $C(1 : n, j)$. Ομοίως για την περίπτωση του yx^T με το μόνο που αλλάζει να είναι το μπλοκ του B με το οποίο ασχολούμαι.